

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrt leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIV.

V Ljubljani, 19. aprila 1901.

List 16.

Otče naš.

Otče naš, Ti Bog nebeški,
Sveti Tvoje se ime.
Nebo, zemlja, rod človeški
Diko, hvalo Ti grme.

Véčno Svoje pradržavo
Ti upravljaš samcat sam;
Vodiš vsémir bistroglavo:
Pridi carstvo Tvoje k nam!

Gore, doli, morja, polja,
Vse je Tvoje, večni Bog!
Bodi véčno Tvoja volja
Po vsemiru krog in krog.

Ti vzdržavaš svet vselenji,
Milostivo glej na nas,
Daj nam denes kruh vsakdenji,
Čuj prošnja srčni glas.

Gréhe naše nam oprosti,
Kakor tudi proščamo
Mi sovragom ljute zlosti:
To ti prosbo vznášamo.

Pa ne vvedi nas v skušnjavo,
No varúj nas hudega,
In Ti péli bomo slavo
Vse do vzdihá smrtnega. Tako bodi.

Matvej Andrejevič.

Sv. Katarina Sienska, zavetnica Rim- skemu mestu.

(30. aprila).

Duh Gospodov, ki je bil prišel čez učence, ostane v cerkvi Kristovi do konca dni. V slednjem času je ona rodila otroke: sinove in hčere, ki so žareči v vseh darovih sv. Duha razodevali

moč in krepost in so v nenavadni meri širili blagoslov po obličju zemlje. Tako odlična svetnica in dobrotnica človeškega rodu je bila sv. Katarina Sienska, zavetnica večnega mesta, katere god obhajamo dne 30. aprila. Iz reda sv. Dominika je izhajalo več svetnikov in svetnic svetovnega pomena. Že ustanovnik reda sv. Dominik (1170—1221) je po svojem delovanju v prosep krščanskega reda in po vpeljavi molitve sv. rožnega venca zelo vplival na sledeče rodove in veke. Znano je tudi, da je bil sv. Tomo Akvinčan (1225—1274) velikega pomena za človeški rod: vsaj je pripoznal znani jurist dr. Ihering, da bi on drugače spisal svoje pravo, ko bi bil poznal Akvinskega spise. Sv. Vincencij Fererij (1357—1414) je bil merodajen v javnem življenju. Pa tudi izmej Dominikovih hčera se ena posebno odlikuje, posegla je globoko v javne zadeve in vspešno in blagodejno je delovala v telesni in dušni prid človeškega rodu. Ta odlična svetnica je sv. Katarina, vredna posnemalka in naslednica sv. Katarine Egipčanske glede nebeške modrosti in srčnosti. Torej se sme uvrstiti med osebe svetovnega pomena, zlasti v 14. veku.

Rojena je bila l. 1347 na Laškem kot hči pobožnih starišev. Katarina je bila prav ljubeznjivo dete, vse jo je rado imelo. Razodevala je že prav zgodaj najlepše lastnosti duše, dobrotljivost, pobožnost in razumevnost v božjih rečeh. Sploh so jo imenovali malo svetnico. V sedmem letu stori obljubo vednega devištva in prosi previsoko gospo, da bi jo v svoje mogočno varstvo sprejela in jej v boju zoper mesenost milostno stala na strani. Nekoliko odrastlo mati k možitvi sili ter jo naganja, naj se lipša po šegi tega sveta.

Katarina pa le misli, kako bi bila Bogu všeč. Mati jo pošlje k svoji že omoženi hčeri Lizi s priporočilom, da naj ji prigovarja, da se lišpa in lepša. Eliza je to tudi z besedo in z izgledom izpolnovala, in res je Katarina v to nekoliko privolila, da si ne iz tega namena, da bi svētu bila všeč, ker je bila v srcu še zmiraj zvesta svojemu nebeškemu Ženinu. Eliza je kmalo potem umrla, in je morala nekoliko časa v vica h trpeti (kar je bilo Katarini razodeto), ker je svojo sestro k nečimernosti zapeljevala. Katarina pa je to svojo nečimernost vse svoje življenje obžalovala. Stariši so ji sicer dolgo oporekali, silili jo, da naj se moži. Ali ona pravi, da ne. Nato stariši z njo prav trdo ravnajo ter ji deklina opravila nalože: zapro ji sobico, v kateri je do sedaj svoje pobožnosti opravljala. Katarina mora zdaj kuhinjo oskrbovati in vsa druga domača dela, tudi najnižja, opravljati. Z veseljem to Katarina stori in voljno trpi nagajanja sestra. Za izgubo samote se s tem oškoduje, da si v lastnem srcu sezida izbico, v kateri se pri svojih delih z Bogom pogovarja. Ona sama pravi o tem v svojem spisu od Previdnosti: „Gospod me je učil, v svoji duši si samotno izbico postaviti, da bi se vedno vanjo zaklepala; in mi je obljubil v njej vživanje miru in pokoja, ki ga nobena nezgoda ne bo mogla kaliti. Po vnanjem ne moreš zmirom samotna biti, ali dušno samoto si prizadevaj vedno hraniti“. Prav to je nekoč svetovala svojemu spovedniku, ki ji je tožil, da je vsled obilnih opravil zelo raztresen. Rekla mu je: „Gospod oče, naredite si izbico v svojem srcu, ter se po mnogih svojih poslih vanjo vračujte“. Oče spozna njeno ponižnost ter ji slednjič dovoli, naj ravna po nagnjenju svojega bogoljubnega srca. Oproščena vseh ovir se Katarina z novo gorečnostjo uda notranjemu nagnjenju po ostrem življenju. Mesnih jedi nikdar več ne vžije, kuhana zelišča so njena navadna hrana, voda njena pijača, gola tla njena postelja, nosi spokorno obleko in bodeč železen pas, daje obilno miloščino, streže bolnikom, tolaži jetnike in stiskane. Njeno mrtvenje je izviral iz globoke ponižnosti, iz natanke pokorščine in popolnega zatajevanja lastne volje. Takrat je bila v 15. letu. Bog jo obišče z raznimi boleznimi. Vdana v naredbe božje vživa pri najhujših bolečinah nepremeljiv dušni pokoj, ker spozna v njih najbolj hasnovite pomočke v pokoro svojih grehov in za očiščenje srca. Leta 1365 stopi v red dominikanek; to pa ni tako razumeti, kakor da bi bila živela v samostanu v klavzuri, temveč bivala je med

svetom kakor dandanes usmiljene sestre, kot ud spokornega reda sv. Dominika. Ta družba je bila od sv. Dominika vstanovljena kot „vojna Kristova“, in je bila naperjena zoper cerkvi sovražno delovanje nekaterih krivovercev na Gorenjem Laškem. Obstala je iz moških in ženskih udov, ki so se potegovali na postaven način za imetje in prostost sv. cerkve. Ko so se časi spremenili, dobil je ta zavod drug namen, namreč posvetiti se duhovnim vajam in izvrševanju del kršč. ljubezni. Tri leta svetnica samotno v sobici živi; veliko časa po dnevi in po noči se vadi v nebeškem premišljevanju, iz katerega bogato zajema čeznaravno luč, pristrčno ljubezen do Boga in gorečnost za spreobrnjenje grešnikov. Pri tem notranjem življenju pa bogoljubno devico hudo napada sovražnik izveličanja. Najprej ji hudobni duh pred oči stavi nesramne podobe in grde misli se ji usiljujejo; po njeni duši se plazi tako gosta tema, da je res v prežalostnem stanju. Ko potem Izveličar zopet obišče svojo hudo skušano služabnico, potoži mu milo: „Kje si pa bil, moj ženin nebeški, da si me tako dolgo pustil v teh groznicah izkušnjavah?“ „Bil sem pri tebi,“ odgovori jej Jezus. Kako si mogel pri meni biti sredi tega ostudnega blata, v katero se je moja duša pogreznila?“ „To blato te ni omadeževalo, ker te ga je bilo groza. Zatorej je boj, katerega si prestala, za te vir neskončnih zaslug in le, ker sem jaz pri tebi bil, si premagala“. Potem jo trapi duh napuha s prehudimi izkušnjavami. Preiskrene molitve in najbritkeje vzdihljeje pošilja v tej sili k Jezusu in z njegovo pomočjo tudi zdaj premaga satana. Odsihmal pa je vseh izkušnjav rešena. Njeni očiščeni duši je bil Izveličar vedno blizu. Po triletni samoti jej Gospod zapove, naj gre zopet med ljudi, naj jim koristi z deli ponižnosti in ljubezni na duši in telesu. Pokorna božjemu povelju pomaga deklam v kuhinji posodo čediti, tla pometati in poprime za vsako delo, katero ji vikše naroče. Sebi je nakladala dela pokore in samozatajevanja, bližnjemu pa delila dela ljubezni in usmiljenja. Njena ljubezen do revežev je bila brez mere. Darove svoje pa je vedno spremljala z reko: „Vse tebi na ljubo, o Jezus! daj mi svoj blagoslov“. Vrh tega je bolnikom stregla, potrte tolažila. Obiskala je neko bolnico, kateri je rak razjedel zgornje telo, da se je je radi neznoznega smradu in strahu vse ogibalo. Katarina pa je čedila in obvezovala grozno rano. Pa za to delo usmiljenja je prejela črno nehvaležnost;

kajti ta žena jo je klela, grdila in jo po podpihovanju hudobnega duha po vsem mestu celo za nesramnico razupila rekoč, da je njeno obiskovanje pri bolnici le zagrinjalo za skrivna nečista znanja. In ta zlobni glas pride tudi celo do vseh sestra, ki jej tako hinavsko dejanje hudo očitajo. Katarina jim mirno odgovori: „Resnično, drage sestre, da po milosti Kristovi sem devica“. Vendar pa se z gorkimi solzami zateče k Jezusu: „Gospod“, je klicala s psalmistom, „hude reči čez me trosijo in v srdcu svojem čez me padajo. Ti začetnik si priča moje čistosti, ti prevzemi mojo obrambo!“ Tedaj se jej prikaže Jezus z dvema vencema: enim zlatim, enim trnjevim in ji veli eden si izbrati. Katarina seže po trnjevem in si ga sama tako na glavo pritisne, da občuti prav bodeče bolečine. Kmalu potem prekliče obrekovalka svoje grde laži in čednost Katarinina se krasneje lesketa ko poprej. Leta 1368 je bruhal punt v Sieni, v tem času se njeni sorodniki veliko pretrpeli; tu nastopi Katarina kot močna dušna tolažnica, ter je je opominjevala, naj voljno prenašajo zopernosti. — Videli smo zdaj, kako je Katarina skazovala bližnjemu telesnih dobrot. Pa še bolj kakor za telesni je ljubezen njena skrbela za dušni blagor bližnjega in odtod izhaja njeno vstrajno delovanje za spreobrnjenje grešnikov. Zato je darovala Bogu vse svoje molitve, solze, čuvanje in na tisoče družih spokornih del. Vse njeno dejanje in nehanje, njeno govorjenje in celo njeno molčanje je vnemalo srca s skrivnim ognjem za čednost, zatorej je rekel papež Pij II., da se nikdo ni mogel njej bližati, da bi boljši ne postal. — Njeno javno življenje se prične z l. 1370. Dobila je takrat tudi petere Kristove rane, pa je prosila, da se ne vidijo. Nadnaravno je bila obdarovana z globoko učestvostjo v božjih resnicah, ter je veliko grešnikov spreobrnila in iz mnogih obsedenih hudiče izgnala. Glavno torišče za njeno delalnost v božjo čast in bližnjemu v prid pa je bila bolnišnica la Scala. Ker je bilo tudi tu zbirališče bratovščine Device Marije, shajala se je krog Katarine. Duhovniki in svetni, možje in žene, dominikanci in drugi redovniki so jo imenovali svojo mater. Posebne velike milosti so dohajale tam ukaželjnim dušam po občevanju s svetnico. Kuga l. 1374 ji je dala zopet priliko za junaške čine duhovnih in telesnih del usmiljenja. Tam kjer je bila žalost in beda najvišja, prikazala se je Katarina, angelj v človeški podobi in je donášala uprav najbolj revnim in zapuščenim pomoč. Često je nastopila kot angelj miru med sovraž-

nima strankama, ter je gnana po božjem duhu vspodbujala duhovne vsake vrste k svetemu življenju. Ne bomo nadalje opisovali čudapolnega spreobrnjenja Jakoba Tolomeja in njegovih sestra; ne v smrt obsojenega hudodelnika Tulla Nikolaja, ne Palmerine, nune polne peklenškega sovraštva do Katarine, ki so se vsi spreobrnil na prošnje in opominje Katarine. — Hočemo pa vendar povedati spreobrnjenje dveh glasovitih razbojnikov. Ona dva v smrt obsojena nočeta nič vedeti o duhovni tolažbi in še na potu v smrt grozno obupljivo govorita in najhuje Boga preklinjata. Katarina to vidi in prosi vsa presunjena tega strašnega prizora in žalostega stanu tolovajev, da bi smela k njima v voz sestiti in ju do vrat spremiti. Tedaj pa milo in s solzami Boga prosi, da bi vendar ne pustil, da se te duše pogubé. Kmalu umolkneti preklinjevalca, njuna besnost se potolaži, žarek milosti božje osvetli njuni temni srci. Zaželita duhovna, in ko se z Bogom spravita, pretrpita voljno kazni. — Katarinin spovednik Rajmund piše, da ni mogoče dopovedati, koliko je storila njena molitev, koliko doseglo njeno opominjevanje, koliko sovražnikov se je po njej spravilo, koliko grešnikov je prišlo do spoznanja samega sebe, koliko trdovratnih je bilo omehčanih ter nagnjenih na pot pokore in koliko nečimurnih je bilo do zaničevanja sveta napeljanih. Naslednje bodi v spričevanje čudapolne moči, koje ji je bil Bog podelil v spreobrnjenje grešnikov. Papež Gregorij XI. je nalašč tri dominikance postavil ter jim poveril pooblastila, da bi spovedali tiste, ktere bi Katarina nagnila k poboljšanju. Ti redovniki so po dnevu in po noči sedeli v spovednici in so komaj shajali pri toliki gnječi spreobrnjencev. Pa Katarina je tudi po božji volji posegala v javne zadeve cerkvi in domovini na veliko korist. Papež Gregorij XI. si je veliko prizadeval, da bi krščanske vladarje združil in vnel za križarsko vojno zoper — nevernike. Katarina se je zato tudi trudila ter je pismeno in ustmeno skušala spraviti mesti Genova in Benetke, ki ste imeli vojno med seboj. Iz njenih pisem do papeža, vojvode milanskega do kardinala d'Estaing, do Elize Visconti, Ivane Napolitanke odseva gorečnost njene duše, ki je bila zavzeta za blaginje sv. cerkve, za blagor krščanstva in za mir Italije, ljubljene domovine. Njeno bivanje v Pizi, Luki in Florenci je bilo tem mestom v veliko korist in hasek.

Mesto Florenca se je nad imetjem sv. stolice in nad cerkvijo zelo pregrešilo, zato je je

papež Gregor XI. izobčil. To je: vsa javna božja služba bila je prepovedana in cerkve so bile zaprte. Florentinci, želeč sprave s sv. stolom, so prosili Katarine: naj ona za nje pri papežu posreduje l. 1376. Šibka devica se poda v Avignon, kjer so papeži stolovali (od leta 1309 do 1376) 18. junija je bila pri papežu uslišana. „Dajte Florentincem“, pravi papežu, „s hrano ljubezni in milosti tudi blagostno pokoro in rahlo očitaje, kakorkoli je vaši svetosti všeč; a povrnite nam, svojim otrokom, ki smo vas žalili, mir“. „Mir je edina moja želja, odgovori papež, vso zadevo prepustim tvojemu prevdarku, samo priporočim ti, varuj cerkve čast“. Ali radi ponovljenega punta klubujočih Florentincev je takrat njeno poslanstvo ostalo brez uspeha, pač pa je bilo uspešno l. 1378, kakor bomo videli pozneje. Zato pa je Katarina v Avignonu oskrbela neko zadevo, ki je bila velike važnosti in velicega pomena za cerkev. Gregor XI. je bil že šesti v Avignonu stolujoči papež. Na tihem je storil obljubo, da se povrne v Rim, pa je odlašal spolnjenje te obljube, zlasti ker je francoski dvor zelo nasprotoval. Zdaj se posvetuje s Katarino in ona mu reče: „Sveti Oče, spolnite, kar ste Bogu obljubili“. Papež spozna, da je Katarini znana njegova skrivna obljuba, odsilhal še bolj čisla to tako oblagodarjeno devico, besedo da, da hoče to obljubo izpolniti. In ko mu Katarina potem še več listov piše, da bi ga potrdila v sklepu, vrne se papež dne 13. septembra 1376 zapustivši Avignon v Rim. Tako je Katarina papeža pripeljala v stolico po previdnosti božji mu določeno in to njeno dejstvo je svetovnega pomena. Pa s tem njena misija še ni bila končana. Ko je bil po smrti papeža Gregorija XI. izvoljen papežem Urban VI., nastale so neke težkoče v cerkvi, katere je Katarina pomagala odstraniti. V zahvalo Bogu na srečni rešitvi teh težkoč je na Katarinin svet papež Urban VI. v slovesnem sprevedu šel bosonog v cerkev sv. Petra. Sv. Oče so izrekli, da nikdar še niso dobili osebe, ki bi bila v božjih potih tako razsvetljena, zraven pa v ponižnosti tako utrjena kakor Katarina Sienska. Še vedno pa so se po Laškem porajali krvavi prepiri in Katarino je silno bolelo splošno razdejanje in čedalje večje divjanje. Da bi se ti zlegi odpravili, pošlje papež častito služabnico v trdovratno uporno mesto Florenco. Nekedaj cvetoče mesto je bilo od besnih strank vse razmesarjeno in v grozne nerodnosti vtopljeno. Dan na dan sliši Katarina le o morijah in ro-

pariji in sama je večkrat v smrtni nevarnosti, ali ona se tudi golih mečev ne ustraši, njena molitev in srčnost premaga vse, in rovarji res prosijo miru brez hlimbe. Ta važna sprava se je zgodila l. 1378.

Katarina je bila večkrat zamaknjena in je videla prihodnje reči. Enkrat je od pepelnice do Kristovega vnebohoda živela samo od sv. Reš. Telesa. Tudi dar čudežev ji je bil podeljen. Njeno trudaljubivo delovanje, ostro življenje, težke skrbi za blagor sv. cerkve so moči te vzorne svetnice oslabile ter jo položile na smrtno posteljo v Rimu. Precej spozna, da se bliža ura ločitve od tega sveta, ter da bo kmalu bivalka nebes. Zato vneta za blagor sv. cerkve moli: „Večni Bog, sprejmi daritev mojega življenja za sv. cerkev; jaz Ti ne morem ničesa družega dati negoto, kar si Ti meni podelil; sprejmi torej moje srce, ter skleni tako, da pokaplja ta moja srčna kri na obličje sv. cerkve, tvoje kraljeve neveste. Glej, glej svoje telo položim v tvoje roke, ne prizanesi mu, poteri je, razdrobi je, vrzi je v goreče oglje, pa usliši me za svojo sv. cerkev“. Njena žrtev je bila sprejeta. Z največjo pobožnostjo prejme sv. zakramente in deležna je vseh odpustkov, ki sta jej je podelila za smrtno uro papeža Gregorij XI. in Urban VI. Na to se ginljivo poslovi od svojih učencev. Še v smrtni uri jej ne prizanesi hudobni duh. Zavrne ga in po vedni molitvi se preseli z besedami: „Gospod, v tvoje roke izročam svojo dušo“ v srečno večnost dne 10. aprilja 1380, stara tri in trideset let. Bila je izmed največjih, najbolj pomiloščenih, najčudovitejih hčera sv. cerkve. Njeno truplo je bilo položeno v rakev v cerkvi alla Minerva, glavo pa so shranili pri Dominikanih v Sieni.

Razun svojega presvitlega izgleda je Katarina kristijanom zapustila še drug spomenik. To so njeni spisi, ki bodo za vselej dragocen zaklad v rokah onih, ki ljubijo jezik pobožnosti in ga umejo. Pisala je šest latinskih obravnav o previdnosti božji in o duhovnem življenju v podobi pogovorov in 364 listov. To so neminljiva spričevala njene globoke modrosti in njene visoke dušne kreposti. Umeje se torej, da so jo zvali „biser cerkve in čudež vseh stoletij“ in da so se doktorji vseučilišča Sarbone takole o njej izrazili: „Sv. Katarina Sienska, katere srce je bilo vžgano ognja ljubezni za Boga in za bližnjega, je bila v svojem veku morda najbolj sposobna

za pojasnitev velikih skrivnosti sv. vere; najbolj poučena je bila v čednostih, in najbolj zgovorna in razsvetljena, če je bilo treba drugih prepričati v dobrem“.

Med svetnice jo je vvrstil papež Pij II. l. 1461. Obrazuje se v dominikanski obleki, s prstanom v roki v znamenje njene zaročitve s Kristom, ali pa s križem v naročji in z ranami Jezusovimi na rokah — časi tudi s trnjevo krono na glavi.

Župnik Alojzij Kummer.

(Konec prihodnjič.)

Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj.

(Dalje.)

XVII.

Trstenik.

Podružnica.

Sv. Dominik v Tenetišah.

Žalostni so bili časi 13 stoletja v marsikakem oziru, posebno pa zaradi mnogega števila krivovernih Albigenzev. Papež Inocencij III. (1198—1216) je poskusil to in ono, da bi spreobrnil veri in državi nevarne upornike, toda vse zastonj. Ko ubijejo slednjič še njegovega poslanca Petra Castelnau (1209), ni drugega pripomočka, kakor da se zbere križarska vojska ter ukroti sovražnike, ki so — kakor je rekel Inocencij — hujši od Saracenov.

V tem času obudi božja previdnost sv. Dominika, ki je brez orožja v roki tisoče in tisoče Albigenzev pripeljal na pot resnice. Rojen v stari Kastiliji na Španskem l. 1170 obiskuje višje šole mest Valencija in Salamanka ter postane kanonik v domači škofiji Osma. Potujoč pride v Toulouse na južnem Francoskem, kjer so imeli Albigenzi veliko privržencev. Tu vstanovi red „pridigarjev“, ki naj bi zmotljence z oznanjevanjem evangelija in z molitvijo rožnega venca pridobival pravi veri. Tisoče in tisoče krivovercev spozna svoje zmote, dominikanski ali pridigarski red se razširja čedalje bolj po svetu ter deluje še dandanes v prid sv. cerkvi. Vsled prestanega trpljenja obnemogel je umrl sv. Dominik v Boloniji na Laškem 6. avgusta 1221, šele 51 let star. Za simbol mu je pes, držeč gorečo svetilnico v zobeh.

Pravijo, da je bila v Tenetišah nekedaj zelo obiskovana božja pot. Mogoče, da so vplivale na-njo velesalske dominikanke, ker si potem lažje razlagamo, zakaj da je posvečena cerkev sv. Dominiku. Ko jo je obiskal 3. septembra 1631 škof Rajnald Scarlichi, bili so v njej trije oltarji: veliki sv. Dominika, na evangeljski strani sv. Nikolaja, na listni sv. Ivana Krstnika, vsi trije posvečeni. Iz tega razvidimo,

da so je posvetili Scarlichi-jevi predniki, bodisi Tomo Chrön, ali še bolj gotovo Chrönovi predniki. Ob Chrönovem času se namreč ni veliko novih cerkva zidalo; škof Chrön je imel takrat važnejših opravkov. V tem nas potrjuje tudi opazka vizitacijskega zapisnika, da je dobil Scarlichi v Tenetišah zanemarjene oltarje in stare podobe (icones veteres^{*)}). Vže takrat je cerkev obdajalo pokopališče; škof je namreč ukazal, naj se nepotrebni oltarji popravijo ali podero, njihovo kamenje pa vloži v zid okoli pokopališča (lapides super coemeterii murum ponantur). A ljudje niso opustili oltarjev, temveč le namesto starih napravili nove, izdelane po šegi onega časa v barok-slogu. Ob župnikovanju Ignacija Gregorič (1871—1892) jih je predelal podobar Jurij Tavčar iz Idrije v renesanškem slogu. Ob tej priliki so oltar sv. Nikolaja nadomestili z oltarjem Matere božje, sv. Ivan Krstnik pa je še ostal v oltarju na listni strani.

Precej prostorna cerkev, oddaljena tri četrte ure proti jugu od župnijske, ima nenavadno prijazno lego na malem griču. Letnica 1766 na svodu pomenja bržkone čas, ko so sv. Dominiku dom popravili. Na desni in levi sv. Dominika vidimo sohe sv. Roka, sv. Sebastijana, sv. Jakoba starejšega in sv. Notburgo.

Dokler so pripadale Tenetiše Preddvoru, opravljal je preddvorski župnik v tej podružnici vsako leto devet maš. Ko pa je bila prideljena l. 1787 novoustanovljeni lokaliji Trstenik, dohajali so preddvorski župniki le dvakrat na leto maševati. A Tenetišani so zahtevali vseh devet maš, kakor je bila stara navada, sicer ne bodo dajali postavne bire. Vsled tega se je vnelo hudo nasprotstvo, ki je prišlo do vrhunca za časa župnika Josipa Vodè (1810—1828). Vso zadevo je dobila gosposka v roke in pravda se je iztekla l. 1817 za Tenetišane tako nesrečno, da jih je primorala vojaška sila (Militär-Execution), dajati preddvorskemu župniku običajno kolekturo.

Lični stolp, stoječ sredi pročelja, nosi tri zvonove s premerom 115 : 95 : 81 cm in z dobro vbranimi glasovi eis—gis—h (zmanjšani trizvok sedme stopinje) = 1, 3, 5. Veliki tehta 14 stotov in 14 funtov, srednji nekaj nad 8 stotov, mali 5 stotov in 24 funtov.

Veliki iz zvonarne Ivan Kristijan Riser-jeve v Kranju, vlit l. 1753 Ohranjen je še prav dobro in

^{*)} Die 3. sept. 1631 visitavit ecclesiam s. Dominici in Tenetisch, ubi reperta sunt tria altaria, et quidem 1. in choro, eidem Sancto dicatum et consecratum, 2. in cornu evangelii s. Nicolao et 3. in cornu epistolae s. Joanni Baptistae dicatum, ambo consecrata, carent tamen necessariis praeter mappas et icones veteres.

ima tudi lepodoneč glas. Križ, Mati božja z Jezusom v naročju, sv. Ana, sv. Dominik, sv. Lucija. Ob zgornjem robu: SUB A. R. D. FRANCISCO RABITSCH, LOCI PAROCHO. (Ob času vč g. Frančiška Rabič, tukajšnjega župnika).

Srednji s podobami: Križ, Marija, sv. Ivan in Marija Magdalena, škapulirska Mati božja, sv. Sebastijan, sv. Barbara, pod zvonovo krono 24 angeljev. Napis zgoraj: ZU GOTTES EHR BIN ICH GEFLOSSEN, MATHIAS LANTSMANN HAT MIH GOSSEN IN CLAGENFURTH 1691. (V čast božjo raztopljen sem bil — Matija Lantsmann me v Celovcu vhl l. 1691). Spodaj čitamo: ECCE CRUCEM DOMINI, FUGITE PARTES ADVERSAE, VICIT LEO DE TRIBU JUDA, RADIX DAVID, ALLELUJA. (Glejte križ Gospodov, bežite sovražne moči, zmagal je lev iz Judovega rodu, Davidova korenina, aleluja). Iz omenjene celovške zvonarne je tudi zvon z letnico 1693 pri podružnici Senično, kriške župnije.

Mali je iz novejšega časa, delo Antona Samassa l. 1852, okrašen z reliefi: Križ, poleg njega Marija in sv. Ivan, na oblaku stoječa Mati božja z Jezusom v naročju in s krono na glavi, sv. Anton Padovan. Ob krilu: FR. ŠUSTERŠIČ, FAJMOŠTER, P. ROZMAN IN M. URANIČ, KLJUČARJA.

V vsej župniji 2 cerkvi in 6 zvonov.

Župnik Josip Lantžar.

(Dalje pride.)

Jezus — dobri pastir.

Jaz sem dobri pastir.
(Iv. 10, 11)

V kateri podobi bi bil mogel Izveličar svojo skrb in ljubezen do nas lepše pokazati, kakor v podobi dobrega pastirja? In v resnici vse mišljenje, čutenje in delovanje njegovo spričuje, da je v resnici to, kar se imenuje, namreč dobri pastir. On ljubi svoje ovce, vodi jih na najboljšo pašo. In ako se hoče katera izgubiti, kliče jo nazaj, za njo hiti, da jo zopet pripelje k čedi. Že proroki so napovedovali Mesijo kot dobrega pastirja. Kako lepo nam označuje dobrega pastirja, Mesijo prorok Eze hijel (34, 11 — 15 in 23): „Glejte jaz sam poiščem svoje ovce in jih obiščem. Kakor išče pastir svoje črede . . . tako poiščem svojih ovac in jih rešim iz svojih krajev, po katerih so se razgubile. In popeljem jih izmed ljudstev in jih zberem iz dežel in jih dovédem v njih deželo in pasel jih bom po Izraelovih gorah, ob potokih in na vseh krajih po deželi. Po najboljših pašah jih bom pasel . . . svoje ovce in vodil jih bom počivat, pravi Gospod Bog.“ Takov nam stopa Jezus pred oči v podobi dobrega pastirja. Jezus je v resnici dobri pastir!

Iz ljubezni do svojih ovac, ki so bile zašle in se izgubile vse s prave poti, zapusti dobri pastir veličastna nebesa ter stopi na zemljo v človeški podobi. Ta ljubezen ga nagne, da kot borno dete vzdihuje v betlehemske hlevčke; da prenaša tri in trideset let veliko truda in preganjanja; tri leta hodi od kraja do kraja, da išče izgubljenih ovac ter jih zbira krog sebe. Da jih reši iz pogubnega žrela peklenskega volka, gre dobri pastir celo v krvavo smrt. Dobri pastir da živ-

ljenje svoje za svoje ovce. Večje ljubezni nima nihče (Iv. 15, 3), tako je rekel Krist. In kar je rekel, to je tudi storil. On je ljubil svoje ovce in se za nje daroval. (Ef. 5, 2).

Dobri pastir daje svojim ovcam najbolje hrane. On je pastir naših duš in tem je preskrbel najboljše, zdrave in zadostne hrane. Hrana pa, katero nam je on dal, je njegov nebeški nauk. To hrano je v obilici delil cela tri leta, ko se je razlegal klic njegovega nauka po širni sveti deželi. Njegova ljubezen ni poznala meje. Apostolom in njih naslednikom je zapovedal, da po vsem svetu prižigajo luč sv. vere. In Kristova cerkev lomi tečni kruh božjih naukov v sve-tiščih, v šoli, pri bolniški postelji, po izpovednicah. — A boljše hrane ima dobri pastir za svoje ovce: posve-čujočo milost božjo. To je zaslužil in pridobil s svojim trpljenjem in svojo britko smrtjo na križu. To v obilici deli med ovce svoje ljubljene čede. A še boljšo hrano ima za svoje ovčice, res da njegova ljubezen ne pozna meje. Najtečnejšo jed in najslajšo pijačo nam ponuja dobri pastir v zakramentu sv. rešnjega Telesa. V tem zakramentu, v katerem kraljujoč svojim ovčicam ljubez-njivo kliče: Poskusite in glejte, kako sladak je Gospod (Ps. 33, 9).

Vse to nam deli tu na zemlji naš dobri pastir. A veliko boljšo pašo kot tu na zemlji je Krist namenil svojim ovčicam v večnosti. Tje nas hoče privedi dobri pastir, tje nam kaže pot svojim naukom in svojim izgledom. Tam je mesto, kjer se počijemo od dolge poti beteznega zemeljskega potovanja. In pot ta je res dolga, utrudljiva, polna ovir in težav; a Krist, dobri naš pastir, je šel naprej in pokazal, kako naj hodimo za njim. Dvoje pa je, s čemur nas je oborožil na tem potu, da za gotovo pridemo za njim. Dvojna zdatna opora na tej poti ste: ljubezen do Boga in do bližnjega. Kdo je bolj ljubil Boga kakor on, ki je rekel — da je njegova jed izpolnovati voljo svojega očeta. In kdaj je človek človeka bolj ljubil kakor Krist, čegar javno življenje je nepretrgana vrsta ljubezni polnih dejanj do bližnjega? Na ta način nas hoče Gospod, naš dobri pastir, pripeljati v nebeška svoja bivališča, kjer je naš pravi dom. Tje v ta Dom merijo vsi klici dobrega pastirja. Jaz sem dobri pastir: tako Krist govori; mi pa bodimo slušne ovčice njegove črede. Potem smemo upati, da zamoremo kedaj vsklikniti pred nebeškim jagnjetom:

Mi pa, tvoje ljudstvo in ovce tvoje paše, Te bomo slavili vekomaj, od roda do roda bomo oznanjevali Tvojo hvalo. (Ps. 78, 13).

L. P.

Napoleon I. in rožnivenec.

Ko je Napoleon I. dospel do vrhunca svoje sreče, poda se nekega dne z svojimi dvorniki v gledališče. Cesar se ni brigal dosti za predstavo, ampak je le z veseljem prešteval vrste prihajajočih ljudi. Ponavljajo je tudi pogledoval svojega spremljevalca, kateri se pa celo nič ni zanimal za igro, le zrl pred se ter svoje roke skrival v obleko. Na mah ga prime za desnico in v njej dobi — sv. rožnivenec. To iznenadenje je princa-spremljevalca zelo prestrašilo. Svest si je bil perečega posmeha svojega gospodarja. A se je varal. Napoleon ga pomiri ter mu pravi: Ničevnost te igre ni za vas.

Vi ste pravega duha. Vi postanete enkrat še veljalen mož! Le naprej molite rožnivenec; nič več vas ne pomotim. — Spremljevalec je stopal svojo versko pot naprej. Nekaj let pozneje je zasedel škofovski stol ter je zapustil svoji škofiji trajen spominj pobožnosti in dobrotljivosti. — Kaj če bi Napoleona I. posnemali oni razsvitljeni možje, ki tako radi povedo, da ni rožnivenec za olikane ljudi.

Gospica M. R.

Razgled po domovini.

Iz Horijula. Posebno lepo smo obhajali letošnje velikonočne praznike v našem zatišju. Marijina družba, ki se tako živahno razvija v lastnem svojem domu, nam je pripravila na praznike piruhov, kakoršnih doslej pri nas še nismo poznali. Priredila je namreč velikonočni ponedeljek v svoji hiši prav zanimivo in lepo zabavo. V Ljubljani in po drugih večjih krajih seveda niso podobne slavnosti nič posebnega, ker tam se vrsti veselica za veselico, koncert za koncertom. Kaj družega je pa to pri nas, kjer ne poznamo gledališč in glasbenih zavodov. Zato se je čudil vsakdo, ko je ugledal na malem odru lep broj kmetskih mladeničev s tamburicami v rokah. Prejšnje dneve so trdo delali na polju, danes jim pa drobi mala drsalka tako urno po ostrih strunah, da bi je utegnil smatrati za izvežbane mestne tamburaše. Ta vrsta glasbe je bila doslej po naših krajih še čisto tuja, zato smo s tem večjim užitkom poslušali prijetno ubrane glasove. Nastopil je tudi pevski zbor Marijinih mladeničev; čista mladeniška grla so nas v resnici preseščila s svojim petjem.

Marijine hčere so nas povedle v Lurd. Predstavljale so ganljivi igrokaz „Lurška pastarica“. Ne mogel bi verjeti, da more mlado, nedoraslo dekletce (Bernardika) nastopati tako samozavestno in tako dovršeno razpolagati s čustvi. Do malega vse osebe so izgrale tako izgledno, da bi človek res komaj mogel kaj tacega pričakovati od preprostih vaških deklet. Ulogo grofinje je prevzela naša gdč. poštna upraviteljica, seveda jo je izvedla izredno dovršeno in s primerno fineso. Še posebno zaslugo za tako lepi uspeh ima domača gdč. učiteljica Rottova, ki se je požrtvovalno trudila, da je izvežbala naše „igralke“. Precejšnija sobana Marijine družbe je bila tako natlačeno polna, da je moralo precej ljudij oditi, ker niso dobili prostora. In kako zadovoljni so bili vsi, ki so bili v našem „gledališču“! Stari možje celo so bili ginjeni, in ko so odhajali, čula se je le jedna sodba: „To je bilo pa res lepo!“ — Belo nedeljo so ponovili še enkrat vso zabavo, da so mogli priti k nji tudi iz bližnjih vasij.

Tudi Marijina družba pozna torej pošteno zabavo in čisto veselje; združevati zna „dulce et utile — prijetno in koristno“; zato so utihnili vsi njeni nasprotniki, ki so ji delali kedaj ovire. In naši mladeniči se prav nič ne sramujejo tega, da se štejejo med Marijine sinove. Da ste jih videli pri velikonočni procesiji! Kdo bi se ne vzradoval, ko vidi tako lepo četo krepkih kmetiških sinov, kako gredo odičeni z Marijinimi svetinjami in višnjevimi trakovi — za svojim banderom! Le tako naprej!

— r.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostolstva.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen za mesec aprilj:

Rešitev mladine.

b) Posebni nameni.

19.) **Leon IX. papež.** Misijoni in duhovne vaje Umira-joši. Molitvena križarska vojna za Afriko, ki se pričinja z današnjim dnevom.

20.) **Sv. Gerold, puščavnik.** Redovniški Družinski mir. Posli.

21.) **Sv. Anzelm.** Delalska in pomočniška društva. Važna socijalna podjetja.

22.) **Sv. Leonid** Letošnji slovenski novomašniki. Zdravje v izgojevališčih.

23.) **Sv. Jurij.** Slovani. Srčnost v spoznanju sv. vere. Vojaki.

24.) **Sv. Fidel.** Red kapucincev. Pogum in zdravje za misijonarje. Huđe roditeljske skrbi.

25.) **Sv. Marka, evangelist.** Oznanjevanje besede božje v apostolskem duhu. Razširjanje cerkvenih časnikov. Dobri mašniki.

N.

Raznoterosti.

Kako naj se vzgoja. Svetemu Anzelm, (21. aprilja), nadškofu Kenterbriskemu (Canterbury) je nekoč tožil neki opat, da so dečki, ki so jim izročeni v vzgojo, zelo razposajeni. „Vsak dan“, pravi, „jih kaznujemo s šibo in vender so vsak dan porednejši.“ Anzelm vpraša: „Kaki pa so, ko stopijo v mladeniško dobo?“ „Tedaj pa“, odgovori opat, „tako neumni in leni kot živina.“ „To je res izvrstna vzgoja, ki dela iz ljudi živino“, pravi Anzelm ter nadaljuje: „povej mi, ako ti doma na vrtu vsadiš drevo in je tako omejiš, da nima nikamor vej razprostreti, kaj bo iz takega drevesa? Kaj ne, pokvečeno, ničvredno drevo? Prav tako delate tudi vi. Vaši dečki so potuhnjeni in poredni, ker jih preveč omajujete in jim jemljete prav vso prostost. Zato so vsi vaši trudi zastonj. Ako niste nikdar do njih prijazni, tedaj ne morejo do vas imeti zaupanja in mislijo, da delate vse iz sovraštva. Male dečke morate vzgajati s pohlevnostjo in ljubeznijo, njih napake pa prenašati s potrpežljivostjo.“

r.

Brezbožnik v nevarnosti. Bogatin, ki je v družbi z nevernimi ljudmi in z branjem brezbožnih knjig prišel ob vso mero, se je trudil na vso moč, da bi razširil svoje protiverske nazore, ter se norčeval iz vsakega, ki je hotel braniti vero. Bil je posestnik gostilni v nekem mestu. Nekega večera se ustavita v njegovem hotelu poštna, bogaboječa moža; dolgo ju je zadrževal ter ju trpinčil skoro do polnoči s svojimi brezbožnimi čenčami. Na vsak način jih je hotel prepovoriti in prepričati, da ni Boga, ni sodbe, ni nebes, ni pekla, ni duše, da je božja beseda in drugi izveličalni pripomočki katoliške cerkve le goljufiva iznajdba. Hotela sta ga zavriniti z božjo besedo, toda temu se je jel še bolj rogati in še bolj besneti. Okrog polnoči gresta tuja k počitku. Eden nju je bil posebno britko užaljen radi ostudnih bogokletstev in zasramovalnih izrekov, a drugi ga je tolažil rekoč: „To ni nič

novega, da so taki brezbožniki na svetu. Kralj David je že pred 3000 leti tožil: „Norec pravi v svojem srcu: Ni Boga. Pogubljeni so in osramočeni v svojih naklepih“. Komaj sta spala pol ure, kar nastane ogenj v sosednji hiši, stoječi prav nasproti in visoko plapoljoči plamen je napolnil hotel skozi mnogobrojna okna z močno svetlobo. Tujca se vsled tega vzbudita in močno prestrašita. Misleč, da gori hotel, hitita pred gostilničarjevo sobo in ga prebudita rekoč, da je njegova hiša v ognju. Ko pride bogokletni mož iz svoje izbe in vidi žareči odsev ognja v svoji hiši, začne ves prestrašen viti roke in vpiti: „O vsemogočni Bog! Pomagaj mi v tej nesreči!“ A eden izmej gostov ga zavrne: „Nespa-metni človek! Saj si ves večer govoril in se zaklinjal, da ni Boga, in sedaj naj ti po-maga, ker te je zadela nesreča?“ — Kdor taji Boga, govori zoper lastno prepričanje in ravna proti človeški naravi.

† bogoslovec Mihael Kogovšek

Mcž beseda za dobrodelne namene. Župnik v nekem malem mestecu je hotel ustanoviti bolnišnico za revne bolnike; a manjkalo mu je potrebnih gmotnih sredstev. Nekega dne je obiskal v svoji župi pošte-nega trgovca, kateri je vžival vsestransko spošto-vanje. „Gospod župnik“, nagovoril ga je trgovec, „do-volite mi, da se tudi jaz udeležim pri dobrem delu, ki je nameravate. — Glejte, s 15 leti sem postal sirota in kot tak sem moral skrbeti tudi za svojega mlaj-šega brata. Delal sem v tovarni in zaslužil na dan 60 kr. Moj brat pa je oskrboval druge stvari doma. Ker so me verno vzgojili dobri stariši, nisem v svojem življenju nikdar izgubil zaupanja v Boga. V trdni nadi, da bom uslišan, storil sem pred Bogom to-le obljubo: „Če srečno pre-magam revščino in dosežem kaj bogastva, oddam po-lovico pridobljenega imetja v dobrodelne namene. Vso to zadevo sem priporočil blaženi Devici Mariji. In glejte, gospod župnik, danes sem po njeni priprošnji premožen mož; izpolnjujoč svojo obljubo Vam izročam tu 15.000 gld. za dobrodelne namene“. Duhovnega pa-stirja je zelo ganilo možovo živo versko prepričanje in njegova zvestoba. A tako velike svote si pa pri vsem tem ni upal vzeti. A odločno ga zavrne trgovec govoreč: „Polovico pridobljenega imetja sem obljubil in to je uprav 15.000 gld“. S solznimi očmi je nato župnik po daljšem obotavljanju vsprejel ponujano si svoto, uvidevši, da je vsako obotavljanje zastoj. Ko so moža hvalili radi njegove velikodušnosti, odgovarjal je redoma, da je storil le samo svojo dolžnost. — Koliko podobnih obljub store ljudje v času stiske, a kako — malo jih izpolnjujejo. Objubijo veliko dobrih del in veliko miloščine sklenejo dati ubogim, — a do dejanja ne pride. Da pa rajši oddajamo miloščino, pomislimo, kako da je miloščina poseben znak otrok nebeškega Očeta. Nebeški Oče je „Oče usmiljenja“. Vedimo, da si z miloščino najlažje prislužimo nebesa, ker ž njo najbolj močno podpiramo svojo molitev. Miloščina je daritev, ki zadosti Bogu. Sv. Ivan Zlatoust pravi: „Daj revnemu miloščino in s tem utešiš večnega sod-nika“. Kdor rad miloščino daje, ta lahko umira. Že sv. Hieronim piše: „Ne spominjam se, da sem kje bral o nesrečni smrti takega, ki je skazoval bližnjemu dela usmiljenja“.

— Nikdar ne zabimo, da Gospod sam blagruje nje, ki so usmiljeni, ker usmiljenje bodo dosegli“. (Mat. 6, 7.)
J. O.

Listek.

Romarski vlak na sv. Goro pri Gorici je odhajal saboto, 13. aprila, ob 7:35 zvečer iz Ljubljane. V 25 vozovih je bilo krog 1000 romarjev in romaric. Koj v Ljubljani se je pridružil božijepotnikom premil. g. knezškof dr. Anton Bonaventura. Spremljali so ga: prečastita gg. dr. Šarič, vrhbosanski kanonik in ured-nik „Vrhbosni“ ter frančiškanski provincijal o. Kon-stant Luser in pa gornjegraški dekan vč. gg. Dovnik ter definator o. Angelik Hribar s čč. očetoma franči-škanoma kapelanom Hijacintom Šega in bogoslovskim duhovnikom Ernestom Jenko. Ob 1. po polunoči 14. aprila, belo nedeljo, so bili romarji v Gorici. Od tu so šli večidel peš v Solkan, kjer je bila ob 1/2 3. uri tiha sv. maša. Iz Solkana, ki je bil romarjem v čast razsvitljen, se je podala ta velika truma narav-nost na sv. Goro. Pot v goro zahteva svojih treh ur. — Došle je sprejel ljub rojak vč. g. gvardijan Kalist Medič, ki je to leto s 5 tovariši-mašniki nastopil službo na sv. Gori, od leta 1786 pa do l. 1900 oskr-bovani po svetnem duhovstvu. Ob 10. je knezškof tū pridigoval in imel slovesno sv. mašo. Nazaj grede so si romarji ogledali Kostanjevico pri Gorici ter se čez Gorico sopet vrnili v Ljubljano ponedeljek jutro 15. t. m. ob 3/4 na eno. Prekrasno ponedeljkovo vreme je godilo božijepotnikom, ki jim sosebno iz dveh vzrokov iz srca privoščimo to bogoljubno potovanje. Prvi je pobožna prejema sv. zakramentov, ki človeka vselej tako čudežno poživje; drugi pa, da so za majhen denar in brez znatne zamude časa ob prelepem po-mladnjem vremenu zamogli ogledati si zal kos milega slovenskega domovja, ki ga nismo v stanu ljubiti nikoli preveč.

„Čas milosti“ za Ljubljano smo popisali v „Li-steku“ „Danica“ št. 12 od 95. strani naprej. Danes nam je nekaj popraviti in pristaviti. Preč. o. provin-cijal Konstant Luser je tistokrat obolel; zato ga je koj od začetka pri sv. Petru nadomestoval vč. o. Sa-lezij Vodošek, namenjen za Trnovo; v Trnovo pa je na njegovo mesto došel vč. o. Angelik Hribar. — Vo-ditelj šenklaškega misijona vč. o. Emilij Volbert go-vori sedaj zelo pohvalno pri sv. Štefanu na Dunaji. Zanimalo bo izvedeti tudi, da je šenklaški govornik o misijonu, č. o. Karol Fistermeister, rojen vitez in v bližnji rodovinski zvezi z n-katerimi diplomatičnimi nemškimi krogi. Kot redovnik pa se vsakdo odpove častnim in plemenitim naslovom.

Misijon na Dunaji se obhaja prav te dni tudi v metropolitanski cerkvi sv. Štefana. Znano je, da se po izrečni želji sv. očeta Leona XIII. v lanskem in letošnje leto obvršujejo misijoni po vesoljnem katoliškem svetu. Časniški glasovi nam pripovedujejo o misijonovih velikih vsehkih tudi tū v prestolnici avstrijske monarhije pri-stavljajoč, da dunajsko bivalstvo napolnuje to ogromno Božijo hišo do zadnjega koticčka.

Ženskih ljubljanskih podružin „Družbe sv. Cirila in Metoda“ veselica na belo nedeljo, 14. t. m., je vspela kar največičastneje. — O verski in domoljubni čut vtrjajočih činih našega ženstva in o važnosti naše družbe spregovorimo natančneje ob priliki.